СВОБОДА

SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATIO

…РИ ЦЕНТИ. РІК XLII. Ч. 75. Джерзи Сіті, Н. Дж., пятниця, 30 березня, 1934.

VOL. XLII. No. 75. Jersey City, N. J., Friday, March 30, 1934. THREE CEN…

СЕНАТ ПЕРЕГОЛОСОВУЄ ПРЕЗИДЕНТОВЕ ВЕТО

29 ДЕМОКРАТІВ ПРОТИ ПРЕЗИДЕНТА.

ВАШИНҐТОН. — По довгій дебаті сенат постановив 63 голосами проти 27 відкинути президентове вето проти закона про бонус для ветеранів.

Як у палаті послів, так і в сенаті проти президента голосували демократи. В сенаті покинули президента зі своєї партії 29 демократів.

Тоді, коли в палаті сенату йшла 7 годин дебата за вето, прихильники бонуса переговорювали з сенаторами. Коли подано до відома вислід голосування, ґалєрія вибухла гучними оплесками.

Департамент скарбу каже, що ця ухвала ставить скарб у досить скрутне положення, бо розбиває зовсім пляни уряду. Одначе наслідки цього кроку дадуться пізнати аж у слідуючім фіскальнім році.

БОРОТЬБА ЗА УМОВИ ПРАЦІ В УГЛЕВІМ ПРОМИСЛІ.

ВАШИНҐТОН. — Тимчасовий вислід переговорів, які під доглядом уряду ведуть власники копалень мягкого вугля з Апалачійської округи та представники майнерської юнії „Юнайтед Майн Воркерс оф Америка", показує на можливість добуття для майнерів зниження часу праці та підвищення заплати.

Власники вже схиляються до згоди на 7-годинний день праці та 35-годинний тиждень, себто на 5 днів праці, замісць теперішнього тижня з 5 днів праці, по 8 годин кождий. Вони теж схиляються вже признати робітникам основну заплату в сумі 5 долярів денно. Однак на це не годяться власники копалень мягкого вугля в окрузі Феймонт, у Вест Вірджінії.

НЕ МОЖУТЬ ПОГОДИТИСЬ НА ЗАПЛАТУ ДЛЯ ЗАЛІЗНИЧНИХ РОБІТНИКІВ.

ВАШИНҐТОН. — Переговори за заплату для залізничих робітників ще не довели до ніякого висліду. Істмен, федеральний координатор транспорту, постановив іще раз предложити своє посередництво. Якби й це посередництво не повелось, тоді координатор буде ждати на президента Рузвелта, котрий тепер виїхав на яхті Астора на 10-дневні вакації на Атлянтійськім океані.

ЗА СЛІДСТВО НАД СЕНЗАЦІЙНИМИ РОЗКРИТТЯМИ ВІРТА.

ВАШИНҐТОН. — Комітет для правил у палаті послів конґресу заявився за зарядження слідства над сензаційною заявою Віртв, суперінтендента шкіл у Ґері, Індіяна, що „мозковий трост" збирається встановити для Америки диктатора.

НЕ БАЧИТЬ СТРАХОВИЩА ВІЙНИ.

НЮ ЙОРК. — Д-р Николас Ботлер, президент Колюмбійського університету, заявив при своїм повороті з 9-денного побуту в Римі, що його спостереження, пороблені в Европі, не дають йому основ боятися війни. Люди говорять про війну, каже він, але війни не хочуть. Якщо війна прийшла би, то це булоб тільки доказом нездібности уряду полагодити назріваючі питання. Всі вірять, що війна поклалаб кінець теперішньому суспільному, економічному й політичному ладови в світі.

ЗАҐАДОЧНА СМЕРТЬ 2 ОСІБ.

НЮ ЙОРК. — У спільному мешканню асекураційного аґента, 58-літнього Томаса Пірсона, й Френка Генлона в Брукліні Генлон знайшов трупи свого товариша Пірсона й 43-літньої вчительки Марґеріти Бидербик. Обоє згинули видно від револьверових вистрілів, відданих зблизька.

Поліція й прокураторія розслідкують, чи Пірсон убив панну Бидербик, а потім себе самого, чи може хтось третій убив обоє.

Поліція допитувала довго Генлона, бо вбивство сталося в спільнім мешканню й доконано його з револьвера Генлона. Генлон каже, що його приятель мав недавно великі маєткові страти, що він дуже любив панну Бидербик та був за неї дуже ревнивий.

На основі автопсії тіл поліція схиляється до теорії, що тут було вбивство й самовбивство.

ВРАТУВАВ ЖИТТЯ БРАТОВИ.

ЛОС АНДЖЕЛЕС (Каліфорнія). — 12-літнього Джорджа Чалфента вкусила в руку ґадюка породи тарахкавця, котрої їдь може вбити дозрілу людину за кільканацять мінут. Його 14-літній брат Вилтон виняв кишенковий ножик, зробив наріз довкола рани та устами виссав їдь ґадюки з рани. Вкушений хлопчина скоро виздоровів.

Геройство брата у тому, що якби в нього в устах була хочби найменша ранка, то він самий згинув би був від ґадючої їди.

ОО. КАПУЦИНИ ПЕРЕБРАЛИ ГР.-КАТ. ЦЕРКВУ В КУТКОРІ.

Парохом в Куткорі-Безбрудах є о. Евген Монцібович. За час свого близько 30-літнього побуту в тому селі довів до того, що багато ґр.-кат. родин перейшли на латинство; навіть бувший помічник дяка, Михайло Король, з цілою родиною перейшов на латинство. Парохією більше кермує його жінка, звана всюди в околиці „пискатою їмостю". Від двох місяців парох лежить хорий, а його жінка віддала церкву до обслуги оо. капуцинам і вже кілька неділь з черги відправляють ті латинські черці Службу Божу в нашій церкві в Куткорі, а церква в Безбрудах вже другий місяць зачинена.

ЗА ОБРАЗУ СУДУ.

В 1930 р. арештовано в Зборівщині о. Ярослава Муровича під замітом протидержавної діяльности. Доходження проти нього вів суддя Ґольчевський. О. Муровича заступав його брат, адв. д-р Володимир Мурович, який вислав до президії окружного судді в Золочеві письмо, закидуючи слідчому судді сторонничість і впливання на свідків. За те д-р Ґольчевський потягнув д-ра Муровича до судової відповідальности під замітом фальшивого обвинувачення. Дня 19. лютого ц. р. д-р Мурович станув перед карним трибуналом у Львові разом зі своїм братом Степаном, студентом прав, якому закинено словну образу судді. Розправа скінчилася засудженням д-ра Муровича, адвоката із Заболотова, на 1 рік вязниці, а його брата на 4 місяці, обох за образу суду. На основі амнестії д-рови Муровичеви зменшено кару до половини, а виконання решти припинено. Його братови амнестія сконсумувала кару.

ДИКА ПІМСТА ЗЛОДІЇВ.

В Плоцку завязалася була шайка злодіїв, на чолі якої стояли два типи: Пшебимяк і Вецлавяк. Минулого року вони станули перед судом і городський суддя вимірив їм досить високу кару. По смерти згаданого судді оба злодії доконали незвичайної пімсти, профануючи тлінні останки покійника. Коли чергового дня родина прийшла на кладовище, щоби відвідати гріб, стверджено, що хтось витягнув з гробниці домовину судді, відірвав віко, поздирав одіння, а поміж зуби встромив папіроску. У слідстві виявилося, що профанації доконали Пшебиляк і Вецлавяк, яких арештовано і поставлено перед суд. У висліді розправи засуджено обох злочинців на два роки тюрми.

ВБИВ „ЧАРІВНИЦЮ".

Алберт Шинський, 24-літній шофер таксівки в Шенандоа, вбив 64-літню Сузанну Момі, бо, мовляв, вона його зачарувала 7 літ тому. Д-р Баверс, голова повітового шпиталю, каже, що Шинський божевільний.

ТИСЯЧІ ЛЮДЕЙ ЖИЮТЬ З ТОРГОВЛІ МУХАМИ.

В Мексику ловлею мух займаються більше як 10 тисяч людей. Зловлені мухи вбивають, сушать, пакують до міхів і вивозять у далекий світ. Англія привозить з Мексику річно понад 50 тисяч кґ. мух.

ШКІДЛИВА АҐІТАЦІЯ НА ЛЕМКІВЩИНІ.

Кацапські „діячі" на Лемківщині аґітують між несвідомими Лемками, намовляючи їх до виїзду до Росії. Аґітація посунулася так далеко, що окремі людці їздять по селах і намовляють Лемків давати свої підписи на якісь подання до Варшави і до Москви; до Варшави — щоби польський уряд дозволив на виїзд Лемкам до Росії, і до Москви — щоби большевики приділили їм місце на поселення десь над Волгою чи на Сибірі. Аґітатори кажуть Лемкам продавати свої господарства, обіцяючи їм „райське" життя в Росії. Дотепер зібрано, як кажуть, кілька тисяч підписів на виїзд „русского племени Лемків". Цю шкідливу аґітацію ведуть кацапські „діячі" потайки. Осередком їхньої роботи є Криниця.

ЗАЛІЗНИЦЯ НА „КУЛЯХ".

На днях випробували біля Москви модель нової залізниці. Вона цікава тим, що її вози мають замість коліс, осаджених на осях, дві „кулі": одну на передній осі возу, другу на задній. Крім цього ця нова залізниця, винаходу радянського інжиніра Миколи Ярмощука, не потребує рейок: „кулі" котяться у залізнобетоновій плоскій ринві. Отже вже з цього бачимо, що кошти будови такої залізничої лінії дешевші від коштів будови звичайної залізничої лінії.

Проба поїзду-моделю, що складався з пятьох возів, відбулася на пробній залізничій лінії довжини 24 кільометрів. Скорість поїзду-моделю випала 100 кільометрів на годину. „Кулі" (в дійсности це еліпсоїди) порушуються електричними моторами, що вбудовані в їх середину. Конструктор поїзду надіється, що дійсний „кулистий" поїзд буде мати швидкість 300 кільометрів на годину. Розуміється, що тоді треба буде подбати про те, щоби на закрутах у мізках пасажирів (а тимсамим і керманичів поїзду) не повстали небажані забурення.

БОСНІЯ І ХОРВАТІЯ ТОНУТЬ У СНІГОВИХ ЗАСИПАХ.

В Хорватії і Боснії панують сильні сніговії. Верства снігу переходить місцями два метри. На залізничому шляху між Білґородом і Загребом лежить півтора-метрова верства снігу. Телефон і телеґрафне получення в деяких місцях сильно ушкоджене. В Хорватії сніговія перевернула біля 100 телеґрафних стовпів. Кілька поїздів застрягли в полі у сніжних засипах. Всяка ратункова акція є просто немислима наслідком сильної метелиці. Деякі села й місточка відтяті зовсім від світа.

САМОГУБСТВО ПРАВОСЛАВНОГО СВЯЩЕНИКА.

В помещканні православного вікарного епископа Антонія в Камінь-Коширську отруївся оцтовою есенцією православний священик Володимир Шимановський. Не зважаючи на негайну лікарську поміч, не вдалося його вратувати. З залишених листів виявилося, що о. Шимановський покінчив самогубством. Причини цього траґічного кроку покищо не вияснені. Ведеться слідство.

ВОВКИ ЗІЛИ ВОЯКА.

Жахливий випадок трапився коло села Мізочка, рівенського пов., на Волині. На полі за тим селом тічня зголоднілих вовків напала на вояка-улана, що йшов додому на відпустку, і хоч як вояк завзято боронився, то вовки його розderли на шматки і зїли. Другого дня селяни знайшли на місці жахливого випадку лише череп і кілька костей, шаблю, чоботи, жовнірську шапку і куски покрівавленого одіння.

САМОГУБСТВО 14-ЛІТНЬОГО УЧНЯ.

В мешканні при вул. Всіх Святих на Клепарові (передмістя Львова) повісився підчас неприсутности батьків вдома 14-літній Адам Андора, учень 5-тої кляси вселюдної школи. Причиною самогубства були насмішки товаришів, що він не робить помітних поступів у науці. Амбітний хлопець так тим перенявся, що заподіяв собі смерть.

ВОЛІВ ЗЇСТИ ПСА, НІЖ ЗАПЛАТИТИ ВІД НЬОГО ПОДАТОК.

В Лодзі якийсь Марцін Плесяк одержав від управи міста Лодзі візвання, щоби заплатив за пса податок. У відповідь на згадане візвання Плесяк надіслав до податкового відділу м. Лодзі листа такого змісту: „Хвальний Маґістрате! Повідомляю ввічливо, що наслідком кризи, а впарі з тим і нужди я пса зїв, а податку не думаю платити".

ОРИҐІНАЛЬНИЙ ЖІНОЧИЙ САМОСУД.

Незвичайний випадок самосуду трапився цими днями в Ліскуни на Виленщині. На відомого в цілій околиці красавця та водночас великого жіночого „крутій-голови", Франца Маркуна, напали ввечір чотири селянські дівчини у хвилині, коли він намагався звести їхню товаришку, 17-літню Анґелу Вісьневську, і доконали на ньому стерилізації. Маркуна відвезено у важкому стані до шпиталю, а чотири „операторки", Марію Лудишувну, Казимиру Драківну, Іванну Волкувну і Єлисавету Томашевську, арештовано.

ЦІЛЕ МІСТО ОҐРІВАТИМУТЬ ҐЕЙЗЕРИ.

Столиця Ісляндії, Рейкявік, одержить вкоротці незвичайне центральне оґрівання. До оґрівання мають вихіснувати положені недалеко столиці ґейзери Мосфельвельт, що викидають кожної хвилини 10,000 літрів кипучої води. Вихіснування цього природнього джерела тепла дасть змогу оґріти не лиш усі мешкання в столиці Ісляндії, але навіть усі вулиці і площі.

УНДО ПРОТИ УТВОРЕННЯ АПОСТОЛЬСЬКОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ ДЛЯ ЛЕМКІВЩИНИ

ЛЬВІВ. — Центральний Комітет Українського Національно-Демократичного Обєднання ствердив на своїм засіданню з дня 10 березня з прикрістю, що останнє посунення Апостольської Столиці на терені Перемиської Дієцезії у виді створення окремої Апостольської Адміністратури зійшлося з лінією польської т. зв. реґіональної політики, отже є болючим ударом у національно-релігійні почування Українців греко-католиків і взагалі Українців на західньо-українських землях. Це виділення Адміністратури і заповідь утворення з неї спеціяльної церковної одиниці з окремою духовною семинарією і середньою школою, далеко від національно-культурних українських осередків, є вже і буде далі використовуване польськими чинниками для їхньої реґіональної політики у відношенні до Українців. Таким робом покликання до життя Адміністратури набрало політичного характеру — може й мимо і проти волі Апостольської Столиці. Наслідком цього те потягнення Ап. Столиці набрало в очах українського народу признак політичного акту, спрямованого проти релігійно-церковної суцільности і національної єдности Галицької Провінції.

Дальшу частину резолюції УНДО сконфісковано. Українська Парляментарна Репрезентація внесе від себе окреме представлення в цій справі до Апостольської Столиці.

УКРАЇНСЬКА МУЗИКА У ВАРШАВІ.

ВАРШАВА (Польща). — Вся польська преса помістила дуже прихильні музичні оцінки симфонічного концерту, на якім відограно виключно твори українських композиторів. Тільки ендецька ґазета "АБЦ" підкреслила, що концерт мав характер більше . . . політичний.

ВЕЛИЧАВЕ ШЕВЧЕНКІВСЬКЕ СВЯТО В ПРАЗІ.

ПРАГА (Чехословаччина). — Українська іміґрація в Празі здобулася цього року на величавий концерс у память 120 річниці народження Т. Шевченка. Концерт влаштовано спільними силами. Було це свято 42 українських орґанізацій, Товариства Української Пісні, Українського Хору і українських інституцій. Концерт відбувсь у великій салі „Радіо". Саля була виповнена по береги. Між присутніми було багато Чехів, головно з музичного світа і преси.

МОЛОДИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ПЯНІСТ.

ПРЯШІВ (Ч. С. Р.). — Дня 19 лютого відбувся тут концерт молодого українського пяніста, Тараса Микиші. Словацькі музичні критики захоплені феноменальною технікою і талантом ледви 20-літнього Микуші і ворожать йому славну будуччину. Пишуть, що цей молодий артист „стане жевріючою зорею 20 століття на полі фортепянового мистецтва".

ЗА ПРОМОВУ НА АКАДЕМІЇ В ЧЕСТЬ ЕПИСКОПА.

СЯНІК (Західня Україна).—Адвокат д-р В. Блавацький виголосив привітне слово на академії, влаштованій з нагоди 18-тих роковин вступлення Кир Йосафата Коциловського на епископський престол у Перемишлі. Тепер доручено йому карне обжалування, бо мовляв, він виголосив „політичний реферат". Крім того покарано комітет за виголошення на академії деклямації "Україна під займанщинами", якої не зголошено до староства. В дійсности д-р Блавацький говорив про вагу греко-кат. церкви для українського народу. Не деклямовано теж вірша „Україна під займанщинами", а тільки вірш „Святий Йосафате".

НА ГУЦУЛЬЩИНІ ТИФ.

ЛЬВІВ. — З Гуцульщини доносять: У селах над Білим Черемошем запанував тиф. Найсильніше проявився він у Стебнім. Загрожені Полянки, Довгополе і Устеріки. В Стебнім заложено дві лічниці: одну для чоловіків, другу для жіноцтва. Негайна матеріяльна поміч Гуцульщині дуже потрібна. Число прошаків з дня на день росте, а через те й тиф може перенестися в найдальші закутини, бо жебраючі переходять село від села.

ПОЛЬЩА ПХАЄ СОВІТИ ДО ЛІҐИ НАЦІЙ.

ВАРШАВА. — Польські ґазети заповідають, що на найближчім засіданню Ліґи Націй Польща поставить внесення, щоб запросити Совіти стати членом Ліґи.

ТЮТЮН БЕЗ НІКОТИНИ.

ФРАНКФУРТ НАД МЕНОМ (Німеччина). — Німецькі селяни почали плекати тютюн без нікотини.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Friday's Issue (with Ukrainian Weekly):		Число з пятниці (з англійською частю):	
One year	$ 2.00	На рік	$ 2.00
Six months	$ 1.25	На пів року	$ 1.25
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сити і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союза: BErgen 4-1016.

Акдреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ІТАЛІЙСЬКО-ФРАНЦУСЬКЕ СУПЕРНИЦТВО

Недавня публична заява про заграничну політику Італії, видана премієром Мусолінієм, заставила світ змінити трохи свою опінію про головне суперництво в Европі.

Звичайно ми привикли думати, що найзавзятіша ворожнеча йде там між Німеччиною й Францією. В цьому переконанню є багато правди. Німеччина не може погодитися з Францією, як довго Франція домагається від світа крайно вишрубованого забезпечення від нападу зі сторони Німеччини. Зрештою в основу німецько-французького суперництва лягло суперництво між сталевою й вуглевою продукцією Франції й Німеччини, яке триває й по війні з неослабленою силою.

Одначе суперництво між Німеччиною й Францією покищо не суперництво рівних. Від закінчення війни в ньому вигравала правильно Франція, котра для цього використовувала безпардонно свою военну побіду. Через те, що Німеччина ще далі роззброєна, справжній визов французькій економічній і політичній гегемонії кидає не Німеччина, а Італія.

Італія й Франція нині суперничать за сферу впливів в Европі. Італія організує коло себе проти французької політики в Европі Австрію й Угорщину, а по части й Німеччину. Італія починає поширяти свої впливи в Румунії, де проти Франції стоїть ветеранська організація „Залізна ґвардія", що своїми впливами сягає аж на двір короля, та в інших краях Балкану.

Італія суперничить з Францією не тільки в Европі, але й поза Европою, в кольоніях. Італійське населення росте так скоро, що воно мусить шукати поля діяльности. Італійці просякли в південну Францію й у французькі кольонії на Близькому Сході. Зріст італійського населення заставить незадовго Італію почати рішучі кроки проти французьких впливів в Африці.

Накінець Італія й Франція це не тільки держави, а справжні осібні політичні системи. Франція представляє інше розуміння суспільности ніж Італія. Франція це нині майже одинока представниця демократії на европейськім континенті. Італія — представляє фашизм. Ці дві політичні засади нині стараються опанувати Европу, що не між большевизмом і демократією йде боротьба, а між фашизмом і демократією.

Час від часу інші европейські держави роблять ріжні посунення. Раз одна держава, другий раз друга висувається наперед. Це немовби джокеї коней стають до перегонів. Ці пересунення показують, що в цих перегонах є ще багато чинників, яких вагу досі годі збагнути. Одначе найголовніші суперництва вже зарисувалися так виразно, що вони ледви чи зміняться. З італійсько-французьким суперництвом треба відтак числитися як з основним фактом европейської, а то й світової ситуації.

Д-р Остап Грицай.

СВЯТО РОКОВИН БОЮ ПІД КРУТАМИ

Заходом секції ім. Петра Могили при Українськім Академічнім Товаристві „Січ" та Українського Пласту у Відні відбувся дня 3. березня ц. р. в люкалі Українського Клюбу при Банкгассе 1. Святочний Вечір в честь 16-тих роковин бою під Крутами. У великій салі Клюбу, де має тепер рід театральної сцени із заслоною в національних красках, зібралась ідейна частина нашої віденської громади, щоб пошанувати пропамятний подвиг української молоді, довершений нею в січні 1918 р. під Крутами проти десятькратної переваги лютих большевицьких сил.

І хоч простора саля Клюбу далеко не була виповнена громадою так, як це властиво повинно би бути, бо гнилої байдужности в нас ще завжди багато, завдяки масовій участи тутешньої академічної молоді та праці аранжерів Вечора, свято випало дуже гарно і лишиться мабуть надовго в памяти його учасників.

А пройшло воно по такій програмі:

Відкрив Свято теперішній голова „Січи", студ. мед. **Осип Гридовий** вступним словом, у якім розгорнув широку картину історичних обставин, на тлі котрих довелось тоді українській молоді Києва зірватися до великого чину, обороняти молоду українську державу від большевицької дичі. З помітним знанням теми та з критичним підходом до неї промовець наголосив на початку своєї речі право й обовязок молоді брати участь в революційних починах, коли цього домагається доля Батьківщини. І вказав саме на ту молодь, що згинула в геройському змаганню під Крутами, як на ідеальний і безсмертний прообраз молоді народу, що жертвується за Рідний Край в революційнім пориві, загороджуючи ворогови своїм трупом дорогу до нього. А приступаючи до теми, промовець згадав про тодішні універсали Центральної Ради, підкреслюючи тут усю хиткість державно-творчої свідомости в них та нерішучість становища молодої української влади відносно ворожих замислів большевицького уряду, що не могло ніяк вплинути на нашу молодь у напрямі додатнім. Бо коли большевицькі ватажки знали вже тоді згори, чого вони хочуть, до чого прямують, і якими способами йдуть до наміченої цілі, а саме загарбання України, то українські провідники не розбірались гаразд у тому, що важніше: власна держава, чи союз з ворогами по лінії якихось туманних усесвітних ідеалів зпід знаку світової соціялізації. І тимто ми мусимо собі пояснити сьогодні такі неймовірні факти, як демобілізування частин української армії урядом, його повне недоцінювання власної армії та взагалі збройної сили народу. А вкінці катастрофальне безголовя тоді, коли ції власної армії треба було вже за всяку ціну, щоб здержати хоч з одної сторони навалу большевицьких „соціялістів", що зруйнували Україну вогнем і мечем. Але розмальовуючи так понуре історичне тло подвигу під Крутами, промовець тим чіткіше підкреслив світлі обриси геройського досягнення. Світлі з погляду на ідейність, незломну віру та готовість до визвольного чину зі сторони молодих хлопців, студентів та гімназійних учнів, що наперекір нерішучости та нездарности власного уряду зуміли зберегти в собі іскру державно-творчої свідомости, не дивлячись на три большевицькі армії, що сунули тоді на Київ, видвигнули під Крути малий фронт 300 боєвиків, триста українських Героїв як оборонний вал України. Пригадавши слухачам, якто тяжко доводилось тоді тим юнакам добути найнеобхідніших військових лаштунків, — одягу, зброї і муніції — референт змалював усесторонну картину виступу, боротьби й окончної судьби учасників бою під Крутами, зазначуючи при кінці тісний ідейний звязок з Ними всієї націоналістичної української молоді нині. І вірю, що та наша дорога революційна молодь може вже внедовзі двигне високо боєвий прапор, несений колись її одполітиками під Крутами, і зачудує світ новим, але, дай Боже, ввесь нарід визвольним подвигом!

Отсей дбайливо розроблений та дуже добре виголошений реферат п. Гридового — одного з найдіяльніших членів нашої молоді на віденськім ґрунті—приняла публика довготреваючими рясними оплесками, після чого мужеський хор під управою **А. Гнатишина** відспівав дві композиції Ярославенка, а саме **„Замучені в неволі"** та **„Бють літаври"**, одно і друге з великим зрозумінням та бездоганно з артистичного погляду.

А як найближча точка була поезія у прозі п. н. **„Крути"** мойого пера, відчитана **д-ром П. Маценком.**

Ціль, яку я поставив собі, пишучи цю річ, була: дати спробу поетичної розрібки крутянського подвигу, але не в формі вірша, а поетичної прози, в роді історичної казки. На початку твору я малюю ліричну картину та могили наших Героїв над Дніпром, а описля в апострофі до невідомої тайни, що її вона зберігає, питаюся, кого поховали в ній та який спомин вяжеться з високою могилою ген на Аскольдовій кручі. А на це відповідає мені сама Мати-Україна, розказуючи про свою молодь, що триста юнаками лягла тут, довершивши Леонідового подвигу, всежертвенного, термопільського подвигу оборони Рідного Краю. Але це не від стіп до голови опанцирені й узброєні лицарі Гелляди. Ні — це молоденькі хлопці України, без панцирів і без зброї, золотокудрі й веселенькі, школярі й учні, з книжкою в руках, замісць меча. Такі молоді життям і чисті серцем і вірою. Отакі собі юначки, що ще люблять пускатись навздогін з весняними вітрами мріяти з блакитом шовкових небес, реготатись назустріч цвітам весни і — слухати казок. Так, вони, чисті серцем і вірою, вони ще люблять казки і вірять у них. Вірять вони, що є десь молода прекрасна царівна, зачарована злою чарівницею на смерть, у срібній домовині, і всі вони готові йти на люту чарівницю щоб спасати царівну. Вірять вони, що є у життю ненажерливі й ненаситні змії, які пожадають цілих країн собі в жертву, і бажалиб наші хлопці топити такі потвори у їх власній крови. І вірять юнаки України, що — є десь небосяжна Скляна Гора, яку не пройшла ще ніяка смертна людина, але перед якою мусить зупинитися всякий, хто хоче здійснити мрію своєї душі. І от наші хлопці горять побажанням стануть перед Скляною Горою — спробувати одним махом перескочити її, щоб здійснилась їм їх найдорожча мрія.

Бо й чомуж би ні? Хібаж ось не молоді, не чудесно молоді вони?

Ось вам психольогічний підклад моєї крутянської казки, з глибин якого я, в дальшім продовженню мого твору, виводжу подвиг наших Героїв як молодече захоплення — здійснити казку. Іти на большевиків—це для них, для тих хлопців з півдитинячою душею, тежсаме, що йти на злюку-чарівницю, щоб відібрати в неї молоду царівну, і рушити на ненаситних змій та пройти Скляну Гору. І з того, з молодечо непорочної віри в ідеал, у них опісля казкова сміливість трохсот на тисячі ворога, і безжурність неузброєних і незаправлених до бою хлопчаків, і здійснення нечуваного замислу, нехай і без усякого державного та військового проводу. При кінці мойого твору я звернувся до слухачів з покликом покинути всякі особисті та партійні ворожнечі і приєднатись усецілo під прапором революційної боротьби нації за нову, вольну українську державу, щоб так гідно здійснити геройську казку Волі, за яку наші хлопці під Крутами поклали свої буйні голови.

Отся річ, прегарно виголошена д-ром Маценком, стрінулась таксамо, як і реферат п. Гридового, зі щирим відчуттям публики, після чого, як закінчення свята, наступило зложення присяги пластунів перед пластовим прапором. А відспіванням гимну „Не пора" свято закінчилося.

Слава Героям! Слава Україні!

БІЛОРУСЬ У БОРОТЬБІ ЗА ВОЛЮ

(УП) У Мінську на Совітській Білорусі має відбутись небавом процес проти недавно арештованих білоруських послів до польського сойму, Матлі і Бурсевича, які, вірячи в большевицький рай, були туди виїхали. Цей монстр-процес над Білорусами в Мінську відбудеться одночасно з таким же процесом над Українцями в Харкові. Обвинувачення закидають участь у викритій на Україні й совітській Білорусі політичній організації, яка спільними силами Українців, Білорусинів і Литовців боролася за повну незалежність тих народів. Щоби підготовити ґрунт до процесу, помістив недавно московський прислужник Горин, президент Білоруської Академії Наук, в „Ізвестіях" статтю, в якій каже, що „в Білоруську Академію Наук дістались були свого часу нац.-демократи, професор Ігнатовський, Лесік, Некрашевич і інші та вели контрреволюційну, підривну роботу проти диктатури пролетаріяту. Останніми роками старались закріпитись в Академії нові проводарі білоруської нац.-демократії, що прийшли на зміну тамтим: Матла, Бурсевич і інші зрадники трудящих мас". Зновуж голова ЦІК Совітської Білорусі, Чарваков, виголосив на недавному засіданні ЦІК СССР у Москві промову, в якій теж накинувся на білоруських націоналістів, називаючи їх зрадниками й провокаторами, що стоять на службі західних імперіялістів, а передовсім фашистівських організацій Німеччини й Польщі. Найбільше дісталось від Чарвакова покійному професорові Ігнатовському за те, що він, діставшись до головних комуністичних органів, одночасно був націоналістом. Між іншим закинув Чарваков однодумцям Ігнатовського такий тяжкий злочин, як те, що „вони на протязі пяти років хотіли так змінити білоруську мову, щоб вона стала зовсім незрозумілою для Москалів". Щоб запобігти цьому відразу, видано декрет про перебудову білоруської мови (Беларуска Криница ч. 4/34). Поза тим заводить порядок в Білорусі московський висланник, Поляк Домбаль. Він проводить чистку комуністичної партії і денаціоналізацію Білорусі. Цікаво, що, гноблячи все, що білоруське, він попирає одночасно впливи польського націоналізму. І так зроблено нпр. з кайданавської округи „польську округу". Дальше — відкриваються польські школи у заславському повіті, а недавно спроваджено з Польщі для Східної Білорусі 15,000 польських грамофонних плит (Беларусь Праца з 2. 34). Вже й тих навіть засобів хапаються большевики, щоби лише здавити білоруську народньо-визвольну стихію, що стає грізною для Москви.

А якжеж у Польщі?

„Дзеннік Віленскі", ч. 11/34, пише: „У варшавських громадських кругах зродилась думка про нове польське осадництво в нашому краї (себто Білорусі), але вже не військових, а безробітних... Найважніше, що ці осадники мають відогравати ролю культурних огнищ, які просвічувалиб малокультурних білоруських селян". Проєкт передбачає насаджения оцих „носіїв культури" групами: по кілька десятків разом, і а це тому, „щоби вони могли лекше встоятись перед неприхильними настроями місцевого населення"...

В Новгородку відбувся дня 16. 2. 34 процес проти 11 білоруських учеників за побиття польських учнів, які не пошанували належно білоруського національного гимну. Суд присудив трох з них на кару по два з половиною років, а решту по одному року тюрми.

Т.

ВІДПОКУТУВАВ

(Оповідання з козацьких часів).

(8)

— Як він покине, й інші такі як він покинуть, то що мені прийде з таких як ти? Самими любощами годі жити. Іди, бо готово статися яке нещастя.

— Добре, піду. Та на дорогу поцілуй мене.

Обіймив її і пригорнув до себе.

— Втікай, він вже тут! — шепнула, вихопившися на силу з його обіймів і відіпхнувши від себе, бо в кущах за собою почула шелест.

— А то що?! — крикнув Мацах, котрий одним скоком вже був коло неї.

Саме в тій хвили Гойдиш чкурнув у кущі по противнім боці.

— Ти така?! — крикнув, хапаючи її за рамя.

— Не кричи і не торощ мені костей, медведю якийсь! — Забалакала сміло, дивлячися йому просто в очі. — Не кажи мені „така", не спитавши, як то було.

— Нащо мені питати, як то було, коли мої власні очи добре бачили. Ви обіймились, цілувалися...

— То ти дуже зле бачив. Як би ти був ліпше витріщив свої пульки, то був би бачив не те, що ми обіймалися, а що він мене обіймив. Ти був би побачив не те, що ми цілувалися, а те, що він мене поцілував... Як ти бачив ті обійми і той цілунок, то ти повинен був також видіти, що то було насильство, бо я його відіпхнула від себе.

— То чогож ти сюди прийшла до нього?

— Я до нього? Я до жерела по воду.

Мацах став розглядатися по землі навкруги дівчини і спитав:

— Ти прийшла по воду? Деж твій збанок? Може ти загадала набрати води до подолка?

— Збанок він мав в своїй руці, коли я його відіпхнула від себе. Коли вчув, що хтось надходить, втік разом із збанком. А може, відійшовши відси, кинув у кущі. Завтра в білу днину прийду сюди пошукати.

— Чи справді було так, як ти кажеш?

— Хібаж ти не бачив сам? Не бачив, як я його відкинула від себе?

— Що так було, при кінці, я справді бачив. Та я не бачив, що між вами було раньше.

— Ти кажеш, чого ти не бачив. А я тобі скажу, чого я не бачила.

— Ну?

— Я не бачила грушок на вербі.

— Бо така верба ще не виросла, що родила би грушки.

— А така Ганка Дарчан ще не вродилася, що зрадила би свого Яцка Мацаха! Ось причина, чому ти не бачив моїх обіймів і моїх цілунків.

— Хто се був?

— А чорт його знає! Може й справді сам Антипко? Надійшов до жерела пити воду і побачивши мене, причепився. Щастя, що ти надійшов, бо хто знає, чи я була би оборонилася.

— Ти, Ганко, нині або лиш добре вибрехалася, або справді треба вірити тобі.

— Очевидно, що або се, або те. Треба бути дуже недотепним, щоби не знати, що вибрати між тими або, або, — сказала з глумливою усмішкою.

— Сим разом я ще даю тобі віру, та перестерігаю тебе, щоби ти знала, що тебе жде, як зрадиш. Ти знаєш, як до того прийшло, що ми змовились. Ти знаєш, що з того вийшло, коли я для тебе покинув іншу, котра щиро любила мене. Ти знаєш, що не я тебе баламутив, а було навпаки. Тепер ти вже не маєш права викручуватися від мене. Ти вже не маєш права звертати очі на інших... Любиш мене, чи не любиш, мусиш бути моя, бо було не тягнути мене до себе. Нехай я лиш раз приловлю тебе на зраді, то підеш за тамтою!

Мацах замовк і вона мовчала.

— Чула? — спитав.

— Таж мені вуха не позакладало! То ти мабуть недочуваєш, коли ще не дуже віриш, що парубки проти мої волі напастують мене.

— Знайду я тих парубків і від них довідаюся, як воно є!

— Шукай вітра в полі! — дівчина погадала.

— Ну? — спитала голосно. — Проповідь вже скінчена? Чи не маєш ти в запасі якої другої з кращими і горячішими устами як мої, коли вже так довго стоїш коло мене, як той зимний стовбур?

Пригорнулась, притулилася до нього. Він обняв її, забуваючи, що перед хвилею бачив коло неї іншого і закидав їй зраду. Відходячи сказав їй, що пару днів не будуть бачитися, бо він в товаристві кількох мисливих вибрався полювати під запорожською межею.

Коли Ганка відійшла до хати, Мацах не пішов далі. Зараз за кущами стягнув з коня кульбаку, спутав його і пустив пасти. Сам з кульбакою всунувся в кущі і захутаний в коц ляг спати. Як звичайно, за подушку була йому кульбака.

Пробудившися, коли стало розвиднюватися, встав і пішов до жерела. Схилившися пильно приглядався, чи крім сліди Ганки і своїх не догляне ще якихсь. Знайшов якісь, бо від досить попередньої ночі земля змякла і чоботи тяжкого парубка витиснули досить виразні сліди. Ті сліди ішли в кущі. Щезли саме там, де, як Мацах бачив, всунувся в кущі той, що обіймав Ганку.

— Отже то його сліди, — погадав Мацах. — Тепер треба знайти такі по тім боці кущів, відки вони виходять.

Мацах обійшов кущі, і не довго шукаючи, знайшов дальшу тропу. Вона вела край потока, де сліди чобіт щезли. Місце було збите кінськими копитами.

— Коли той мій суперник не прийшов, а приїхав; коли йому задалеко було бити власними ногами, то він не відси, а з якоїсь сусідньої оселі, — погадав Мацах і став оглядати ґрунт навкруги видоптаного місця.

Одна кінська тропа ішла сюди, друга відси. Сюди від півночі, відси на захід.

— Або сюди приїхав з хати і відси поїхав кудисьінде, або відкись приїхав сюди, неначе по дорозі до хати. Мені треба за ним.

Мацах пустився за тропою, що ішла від нього. Треба було добре призиратися, бо тут був ґрунт троха твердший і сліди не дуже були виразні. Щоби не пересочити слідів, Мацах ішов пішки. Кінь ступав за ним.

— Мать би його мордувала! — закляв, коли по якій годині сліди, що ставали щораз невиднішi, цілком щезли. Ґрунт став такий, що й тяжко кований кінь не лишав ніяких слідів. Мацах крутився то сюди, то туди, та на дальшу тропу таки не попав.

— Нема іншої ради, як вертатися, щоби тою другою тропою зайти до місця, з котрого він виїхав. Як пощастить знайти, то може допитаюся, хто він був.

(Далі буде).

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ

Д. Х., Голійок, Масс. — Ми сіяли зерно. Та біда, що зерно падало на камінь, чи там на камінні голови і не могло всюди принятися. Там, де воно не принялося, і де нас не розуміли, воно засохло чи згнило. Поступ це справа не легка. Тому так тяжко многим з нас пізнати ріжницю між „церковщиною" і українською справою.

М. М. Б., Шікаго, Ілл. — Про кандидатуру вже був один допис. Решта повинна бути в платнім оголошенню. Так було й з іншими нашими кандидатами по інших містах.

МІТІНГИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

Проситься відділових секретарів присилати повідомлення про всякі збори принайменше один тиждень перед зборами.

КЛІВЛЕНД, О. Тов. Український Народний Союз, від. 341, повідомляє своїх членів, що припадаючі місячні збори на Великдень не відбудуться, а відбудуться в квітну неділю, 1-го квітня, в годині 1.30 пополудни, в Українськім Народнім Домі. Є важні справи до полагодження. Всі члени мають явитися. — Стефан Гр. Палівода, секр.

Нове авто.

Хочу собі купити нове авто.

— —То вам певно так ведеться, як мому вуйкови.

— Що ви під цим розумієте?

— Мій вуйко хоче купити собі нове авто, бо не може заплатити рат за старе авто.

Наші діти.

Малий Івась: Тату, що робить вітер, коли не віє?

НА БІЖУЧІ ТЕМИ.

ХТО ВЧИТЬ НАШІ ДІТИ?

Д-р Еміль Алтман, головний медичний оглядач для публичних шкіл міста Ню Йорку, зробив сензаційну заяву. Каже він, що на 36,000 учителів і вчителок міських шкіл коло півтори тисячки є душевно хорими: „чуттєво незрівноважені, або божевільні".

Заява цього лікаря, котрий є специялістом душевних недуг, стрінулася негайно з гострою відповідю вчителів, директорів шкіл, урядників учительських організацій тощо. На зборах Товариства Учителів Вищих Шкіл ухвалено резолюцію, що 1,500 учителів не є ні „чуттєво незрівноважені, ні божевільні".

Тепер кожний може собі вибрати того, хто кому милий: лікар чи вчитель.

ШКОЛА И КРИТИКА.

Збори Товариства Учителів Вищих Шкіл протестували проти заяви д-ра Алтмана як проти заяви, шкідливої для виховання й учительської професії.

Що така заява є шкідлива і для вчителів і для шкіл, нема сумніву. Та чи це, що вона шкідлива, доказує, що вона неправдива?

Колиж заява може справді опиратися на фактах, то яким розумним способом можна запобігти шкоді? Чейже не закриванням факту, а витяганням з факту консеквенції: якщо є такі вчителі, то їх треба усунути, або вилікувати.

ДАВАЙ ДОКАЗИ.

В іншій частині своєї резолюції ці збори домагаються від д-ра Алтмана предложення поіменних доказів на його заяву. Мовляв, подай 1,500 імен учителів і вчительок, які через свої душевні клопоти не надаються до вчителювання.

На перший погляд, зовсім слушно. Тільки чи медичний оглядач публичних шкіл має право вносити такі зарядження проти кождого вчителя? Самі збори кажуть у резолюції, що медичний оглядач не повинен рішати про те, чи хтось там надається бути вчителем, чи ні.

КАРАЙТЕ КРИТИКА.

І цього вчителям ще замало. Вони домагаються встановлення іншої ради медичних оглядачів, себто усунення д-ра Алтмана.

Цікава льогіка. Медичний оглядач тут тільки розкривав факти, які він з професії розкривати покликаний. Хібаж можна гніватися на зеркало, що показує криву пику?

ВЧИТЕЛЬСЬКА РЕЗОЛЮЦІЯ ЯК ЦІЛІСТЬ.

Коли взяти всю резолюцію вчительських зборів, то побачимо, що вона пробує всіх можливих аргументів. Там кажеться, що аргументи д-ра Алтмана неправдиві. Там кажеться, що фактів божевілля між учителями нема стільки, скільки він подав. Там кажеться теж, щоби він подав факти поіменно. Там кажеться, що закиди шкідливі вчителям і школі. Там домагаються, щоби д-р Алтман предкладав докази, а рівночасно, щоб його усунути, себто щоби він і рапортів більше не писав.

Аж дивно, що вчителі укладали такі резолюції. Здібними до укладання таких річей досі вважався хіба адвокатів. Ця резолюція чисто наслідує ту оборону адвоката в суді, що говорив: „Нашу сторону запізвали за горнець. Кажуть, що ми горнець позичили, розбили й не звернули. Ми докажемо, що це все брехня. Ми докажемо свідками й документами: перше, що ми горшка ніколи не зичили; друге, що ми горшка не розбили, бо він уже був розбитий, як ми його зичили; третє, що він був цілий, як ми його віддавали.

ПРОТОКОЛ

З річного засідання головного уряду Українського Народного Союза, яке відбулося в днях 19 до 24 лютого 1934 року в домі У. Н. Союза під ч. 81—83 Гренд Стріт, Джерзи Сіті, Н. Дж.

(11)

Сороклітній Ювилей У. Н. Союза.

Тому, що справа святкування сороклітнього ювилею У. Н. Союза і полученої з тим ювилейної кампанії в цілі приєднання нових членів до організації прийде в свою чергу до звідомлення за 1934-тий рік, я на тім місці згадаю тільки коротко про цю справу. На засіданні головного екзекутивного комітету з 15 грудня переведено ухвалу, якою назначено цілий 1934-тий рік роком ювилейних обходів з нагоди 40-ліття нашої організації. Ювилейні свята якоїнебудь організації є звичайно призначені на те, щоби звеличати минулі досягнення дотичної організації, зробити підсумок доконаної праці та з того підсумку поробити відповідні висновки, пляни набудуче і ті пляни виконати. Те саме є цілю і нашої організації з нагоди того ювилею. І нашим завданням є також не тільки пошанувати дотеперішню діяльність У. Н. Союза, а головно усвідомити собі те, що ті всі ювилейні свята, які ми обходитимемо на протязі біжучого року, можуть бути вповні успішними лише тоді, коли вони викажуть певні реальні здобутки. А для У. Н. Союза тим реальним здобутком можуть бути тільки збільшені ряди молодих нових членів. У ювилейній відозві, виданій головним урядом У. Н. Союза, проголошено, що про реальні здобутки того ювилейного року зможемо говорити тоді, коли придбаємо 5,000 членів. Здобуття те число членів повинно бути гаслом не тільки головного уряду, який видав ту відозву, але те гасло повинно знайти відгомін у кожного члена і членки У. Н. Союза; знайти відгомін, і спонукати, захотити до праці. Для здійснення того клича, який можна би назвати „життєвим кличем" нашої організації, потрібно спільних зусиль усього членства. Ми мусимо вже заздалегідь сказати собі, що при найкращій співпраці членів головного уряду, при найкращих старанних усіх відділових урядників, ми того клича не потрапимо здійснити, коли все членство й активне членство не причиниться своєю працею до його здійснення. Теперішні важкі часи вимагають і важких зусиль. І як для поборення тих важких часів потрібно одностайних і скоординованих зусиль усього громадянства, так і для здійснення клича нашої організації потрібно також одноодушної волі всіх членів; волі і таких самих чинів.

Згідно з висдідом нарад головного екзекутивного комітету з 15 грудня, крім виготовлення ювилейної відозви мені було також припоручено виготовити й подати до відома членства належні інструкції в справі ювилейних обходів. У тому повідомленні, між іншими вказівками, було подано, що назначення роду і висоти нагород за приєднання членів у тому ювилейному році оставляється до порішення річному засіданні головного уряду. Пригадую ту справу, бо про неї нам прийдеться на цьому засіданні забрати голос і перевести відповідну ухвалу.

У звязку з ювилейною кампанією за приєднування нових членів до У. Н. Союза нам треба остаточно порішити справу підшукання і назначення відділових організаторів принаймні по великих центрах, де є найбільше нашої іміграції. Справа організаторів була порушена на 18-тій конвенції, говорено про неї також і на надзвичайнім засіданні головного уряду, одначе досі ніякої ухвали в тій справі не переведено. Бо коли У. Н. Союз перемінився тепер в модерне асекураційне товариство, то відповідно до того повинен послугуватись і модерними засобами у всій своїй праці. А найважнішою з тих праць є якраз вербування нових членів до організації. До тої власне роботи повинні бути заангажовані окремі організатори-агенти, які могли би присвятити ввесь свій час виключно тій роботі. Бо головно, коли мова про організування молоді, то тої доростаючої української молоді є тепер уже так багато, що обняти її бодай частинно не можуть самі відділові урядники, хочби вони були і не знать які активні. Така праця спочивала досі виключно на відділових урядниках, а зокрема на секретарях, як також на поодиноких членах. Вона на них і далі буде спочивати, одначе поле до діланя серед молоді є таке широке під теперішню пору, що на ньому є ще багато місця і для праці інших.

Якраз останніми часами головна канцелярія діставала від різних відділів споре число листів із запитами, що ми думаємо робити на те, що по їх місцевостях вештаються большевицькі організатори, які заманюють наших людей до якової большевицької запомогової організації, та що навіть трапляються випадки, що деякі члени У. Н. Союза, давши себе перемовити, покидають членство в У. Н. Союзі і вступають до тої організації. Тому вони запитують, якимсь способом думає головна канцелярія протиділати тій большевицькій агітації та чому У. Н. Союз не має таких організаторів, які могли би по поодиноких місцевостях вести пропаганду за приєднування членів до своєї організації.

З нагоди отсього засідання ми повинні остаточно вирішити справу організаторів.

(Далі буде).

З ЮВИЛЕЙНОЇ КАМПАНІЇ У. Н. СОЮЗА.

ДІТРОЙТ, МІШ.

День 25 березня відбулися наради в справі відсвяткування 40-літнього ювилею У. Н. Союза. На збори прийшли урядники відділів: 75, 175 і 292.

На зборах головував гром. Василь Чмир, предс. 75 в., а секретарював гром. Петро Кізел, секр. 292 від.

На зборах переведено широку дискусію в справі якнайкращого відсвяткування отого великого свята. В дискусії забирали слово всі присутні.

Рішено, що Ювилейне Свято має відбутися дня 30 травня (Декорейшен Дей). Свято розпічнеться торжественною Службою Божою з панахидою за тих померших піонірів, що положили основи під У. Н. Союз. Опісля є в пляні спільний обід, по обіді реферат і концерт з декляміяціями. На бесідників запрошено: д-ра А. Т. Кібзея й адвоката Панчука. По святі має відбутися спільна забава, баль для молоді, котра вже є в рядах Союза і котру треба до нього притягнути.

До Ювилейного Комітету ввійшли такі громадяни: Стефан Михалюк з 75 від., предсідник; Антін Грошко з 175 в., касієр; Петро Кізел з 292 від., секретар.

Отсею дорогою просимо інші українські товариства не влаштовувати в день ювилею У. Н. Союза своїх підприємств. Віримо, що все свідоме українське громадянство буде на нашім дорогім Ювилейнім Святі.

Петро Кізел, секр.

РУХ ПО ВІДДІЛАХ У. Н. СОЮЗА

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Молодечий Відділ У. Н. Союза.

Правильний бизнесовий мітінг цього відділу заповіджений на третю пятницю в квітні, сето на день 20. квітня. Щоби члени, вже існуючі й будучі, цього відділу могли краще з собою запізнатися, вони впали на щасливу думку влаштувати товариський вечерок, на який кождий член і членкиня має право запросити собі своїх товаришів і товаришок. Цей вечерок має відбутися в пятницю, 30. березня.

Участь у цій товариській забаві нікого до нічого не зобовязує. Навіть як хтось не дістав такого запрошення від члена або членкиці, то най отсі стрічки будуть цим запрошенням для всякої особи пониже 30 літ життя.

Як попередні збори, так і ці сходини відбудуться в тимчасовій домівці, в кімнатах „Союза Українок", під ч. 30 Іст Сема Вулиця в Ню Йорку.

О. У.

ОБМАНУТЬ, ЧИ НІ?

Коло мавзолею Леніна в Москві відбувся мітінг, присвячений 17. зіздові комуністичної партії. На мітінгу були приявні: Сталін, Молотов, Каганович, Постишев, Косьор і інші.

Між іншими бесідниками, що промовляли до мікрофону виголосив промову Киров, предсідник ленінградського совіта, в якій взивав зібраних до оборони „святих кордонів СССР".

Після тієї промови хтось з „проводу" запитав свого сусіда: Як ви думаєте? Чи вони — вказуючи на публику — на обмануть, чи ні?

Недискретний мікрофон, якого вчас не вилучили, передав, очевидно, зібраним і це тривожне питання.

СПРОСТУВАННЯ.

Просимо помістити в нашому часописі таке спростування:

На ювилейному святі Союзових відділів м. Ню Йорку, яке відбулось 22. лютого, проголошено, що найстаршим членом в місті Ню Йорку є громадянин Іван Яворницький. Отсим заявляємо, що, згідно з рекордами нашого 66 відділу У. Н. Союза, гром. Іван Яворницький вступив у члени Союза 1898 року, а знову другий член, гром. Григорій Пиртко, вступив у члени ще 1896 року. Отже тимсамим найстаршим членом У. Н. Союза в місті Ню Йорку є гром. Григорій Пиртко.

За 66 від. У. Н. Союза:

І. Лазорчик, предсідник;
Л. Фединяк, секретар.

„МАНОН" НА РАДІО.

Цеї суботи, 31. березня, в год. 1:50 пополудня, з Метрополитан Опера Гавзу в Ню Йорку радіостанції NBC WEAF-WJZ передаватимуть популярну французьку оперу (французькою мовою) Жіля Масенета, „Манон". Робиться це заходами виробників цигареток Локі Страйк.

Опера ця має чотири дії в 5 відслонах. Ось її коротенький зміст: На подвірю одної гостинниці в Амієн кавалір де Ґріє побачив дуже гарну, але нехарактерну дівчину, яка їде до монастирської школи. Він у ній закохався і вона годиться втікати з ним до Парижа. Юнак пише до свого батька, щоб дозволив йому одружитися з подибаною ним панночкою, що їй на імя Манон Леско. Батько, замісць дати свій дозвіл, звелів свого сина схопити і в той спосіб увільнити його від загрозливої небезпеки. Манон по страті нареченого швидко за нього забула і вийшла заміж за богатого шляхтича. Де Ґріє попадає в розпуку і вступає до духовної семинарії, щоб стати монахом. Довідавшись про такий намір свого колишнього судженого, Манон прибула до цеї семинарії і спонукала де Ґріє вернутися до світського життя. Обоє молодята попадають у вир паризького оточення й опиняються в домі гри. Тут де Ґріє почав раз за разом вигравати і один з грачів закинув йому ошуство. Вивязалася сварка, що скінчилась арештуванням де Ґріє і Манони. Батько молодця за свого сина поручивсь і його увільнили, але нещасна Манон, нібито як уличниця, мусіла йти на вигнання. По дорозі до Гавру, звідки Манону мали відставити до заморської Луізіяни, що була французькою карною кольонією, де Ґріє намагався свою любку увільнити, але їй було вже не до життя. Нарікаючи, що знівечила долю щирої й характерної людини, вона на руках вірного любка померла.

Виступають в цій опері в суботу: Манон Леско — Люкреція Борі (сопран); Пусет — Перл Бесунер (сопран); Жавот — Філін Фалько (сопран); Розет — Доротея Флексер (меццо-сопран); Де Ґріє — Річард Крукс (тенор); Леско — Джузепе Де Лю—ка (барітон); граф де Ґріє — Леон Ротієр (бас); Ґільо — Анджельо Бада (тенор); Де Бретіні — Джордж Цегановський (барітон); власник гостинниці — Павло Ананіян (бас); два вартівники: Макс Альтгляс (тенор) і Артур Андерсон (бас); лучник — Джордж Цегановський (тенор); служниця — Джіна Голя (сопран). Диригує Луіс Гасельманс.

Річард Крукс як Де Ґріє.

(Огол.)

UKRAINIAN WEEKLY

(Concluded)

THE SPORT WHIRL

ST. JOSAPHAT RESERVES CUP CITY TITLE

The Rochester St. Josaphat's Reserves in their second hardwood court campaign annexed the city title in their class on March 18th, when they won the second game of the play-off series with the Columbus Civic Center Reserves. The St. Josaphat's Reserves is the first Ukrainian team in Rochester to win the city title.

The St. Josaphats with a record of 20 wins and 4 defeats have scored a total of 664 points; 104 fouls and 280 field goals in the season and also ran up a streak of 13 games before losing a game.

The St. Josaphat's Reserves have the following players: Captain Peter Tomson, Charles Sowchety, Steve (Ace) Holowka, John Melnyk, Michael Hryzak, Basil Turula John Strelitz, and Kowba.

The St. Josaphat Res. entered the final rounds of the play-off fight as the Columbus Club long serves. The Team winning two out of three games woud be the champs.

In the first game the St. Josaphat's Reserves won by the score of 25 to 11, with Tomson and Melnyk scoring 7 pts. a piece to lead the winners and Hefferman with 5 points for the losers. In the second game the St. Josaphat Reserves had to put up a hard fight as the Colombus Club long shot artists put in 4 long field goals to tie the score at 18 all.

In the final minutes Sorochaty scored a basket followed by Ace Holowko's foul and a basket from the corner to put the game on the ice for the St. Josaphat Reserves. The score being St. Josaphats 23, Columbus Club Res. 18. Ace Holowka led the scoring with 11 pts. and Sorochaty with 8 to star for the winners, and Maggio stood out for the losers, scoring 8 pts.

ST. JOSAPHAT A. C.,
363 Hudson Ave.
Rochester, N. Y.

SMILING UKES CAPTURE CITY INTERMEDIATE TITLE

[The following is a reprint from the March 12 issue of the "Perth Amboy Evening News" (N. J.). The "Smiling Ukes" is a team composed entirely of Ukrainian boys. It won the championship of the Intermediate Basketball League of Perth Amboy for the first time in history.—John Semkow, Manager.]

The Smiling Ukes, winners of the Class "B" League, were crowned Intermediate champions of the City Playground League recently, by whipping the Varsity Juniors', winners of the Class "A" League, for the second consecutive time in their championship series, 32-21.

Gaining a 16-point lead in the first half, the Ukes were never in danger of losing the game, although they were outscored after intermission, 17 to 12. Charley Steczak again proved to be the scoring hero by dropping in five deuces and a foul for 11 points while Lewkowitz was outstanding for the vanquished with eight points.

By winning this game, the Ukes went through the league undefeated. They won their nine regular-scheduled games and then clinched the league by winning the two championship games.

ANSONIA TEAM DEFEATS THE "K" CLUB"

The Ukrainian Youths of Ansonia defeated the "K" Club Saturday afternoon at the Ukrainian Hall on High St. The score was 48—25. This game brought the Ukrainians' season to an end.

The Ukrainian Youths have played fifteen games, losing but one to the "Y" Cadets, to the tune of 13—10. The team was captained by John Korotash, and under the management of Volmar Mereshchak and George Koncevich.

A basketball banquet will be held by Ukrainian Youths basketball team in the Ukrainian Hall on March 31, 1934.

Yours truly,
VOLMAR MERESHCHAK, Mgr.
8 Mary Street,
Ansonia, Conn.

A SPORTS LEAGUE

During the past few years, it was my pleasure to make a few trips to different cities whereby I contacted many of the young Ukes, and picked up varied information. It is agreed that the more we mix with people of different localities, the quicker we can become united.

I propose that different branches of the Ukrainian Youth's League of North America, through its officers, form a schedule of interstate compitition in the major sports. The big objection at the present has been the lack of funds; but are we sure, that even now we could not finance a basketball team to make a trip to a nearby city? Since the desire isn't strong enough, it is only natural to give in with the alibi that times are hard etc. Neither is it expensive, nor very hard to transport about seven men. How about it Detroit, Cleveland, Milwaukee, St. Louis.

Some years ago a Detroit baseball team took it on the chin from the Chicago outfit. This ought to be an incentive to the different managers to reestablish the spirit of friendly competition.

Since there are many who would make a trip as rooters, arrangements could be made for matches in chess, checkers, tennis or even golf.

With the recent announcement of a tennis tournament, it has been rumored that a group of novices have been checking up on their equipment—the reason, Gene Wolk and Mike Senchuck have offered to instruct them.

L. SHEMERDIAK,
701 W. 120th Street,
Chicago, Ill.

THE PEN PAL COLUMN

Hello, everybody! Your announcer, speaking from Station "U.W.", Jersey City, N. J. Are you all communicating happily with each other? Yes? Glad to hear of it! Do you know how many young people wrote in for pen pals up to now? No? Well, I'll tell you... exactly ninety-eight! My my! Doesn't that surprise you! Frankly, I'm surprised and greatly pleased. But enough of that... let's get down to business (or is it pleasure?). Here's the list of those pen pals whose letters have reached me early enough to get into this week's "U. W." Are you listening?

JOHN KOLOTYLO, 933 Clinton St., Buffalo, N. Y., whose hobby is music, says that he is a member of his school orchestra and belongs to a Ukrainian orchestra in addition. He plays a violin and is in the 8th grade in grammar school. He prefers hearing from those who are below 15 years of age. Age 13.

Miss ANNA KEYBIDA, 17 Sears Pl., Clifton, N. J., who is 5 ft. tall, has brown hair and blue eyes, is a high school student and has graduated from Ukrainian Grammar and High School. Anna would like to hear from boys and girls who are interested in all sorts of sports, dancing and dramatics. Age 14.

Miss MARIA PETRYNA, 115 Center St., Clifton, N. J., is 5 ft. 3 in. tall, has brown hair and eyes, attends high school, has graduated Ukrainian Grammar school, and is interested in various sports, dancing and dramatics. Maria has attended Ukrainian High School. Wants everyone to write to her. Age 14.

Miss ANNA MEDWID, 130 Merrimack St., Manchester, N. H., who is a blonde with blue eyes and who is 5 ft. 3 in. tall, would like to hear from everyone, especially those who are interested in handwork. Age 16.

Miss OLGA WASYLENKO, 915 Parrish St., Philadelphia, Pa., who is a blonde with blue-green eyes and who is 5 ft. 3½ in. tall, wants to hear from boys and girls on any subject. She is a junior at high school and has graduated Ukrainian school. Age 16.

Miss MARY BOGUSKI, 317 Pleasant Ave., Herkimer, N. Y., is 5 ft. 2 in. tall, has brown hair and eyes, and is interested in things Ukrainian. Age 16.

Miss VIOLA ROGOZENSKI, 14 Sargent St., Cohoes, N. Y., who, although of Polish descent, is a member of a Ukrainian club, took dancing lessons from the ballet master, Avramenko, and attends all Ukrainian gatherings. She is 5 ft. 5 in. tall, weighs 121 lbs., has light brunette hair and blue eyes. Viola plays the violin and is interested in all social activities and sports. Age 16.

JOHN OLESK, 151-19 — 14th Ave., Whitestone, L. I., N. Y., who is 5 ft. 8½ in. tall, has reddish-brown hair, brown eyes and weighs 160 lbs. John wants to hear from those interested in sports, especially football. He keeps homing pidgeons (hobby) and is a member of a homing pidgeon club. He is a member of the U. N. A. and promises to answer all letters. Both sexes are welcome. Age 16½.

Miss ELIZABETH WILZINSKI, 149 Perrine St., Auburn, N. Y., who is 5 ft. 7 in. tall, has light-brown hair and blue eyes, wants to hear from school students and others about her age (or older). She is a junior at high school and is interested in sports and dances of all kinds. She promises to answer all letters immediately. Age 17.

Miss HELEN ZAGRAD, 54 Morris St., Jersey City, N. J., is interested in sports and clubs. Age 17.

Miss STASIA GLUSKO, 87 Saratoga St., Cohoes, N. Y., is brunette with brown eyes and is 5 ft. 7 in. tall. Will be glad to hear from anyone interested. Age 17½.

Miss ESTELLA RINCHIK, 17½ Johnston Ave., Cohoes, N. Y., who is a blonde and is 5 ft. 1½ in. tall, is interested in all Ukrainians. Age 18.

Miss STELLA LUCZKOWICZ, 9 Willow St., Cohoes, N. Y., who is a brunette with blue eyes and is 5 ft. 2½ in. tall, is very much interested in music and doctoring as a career. Age 18.

Miss ANNA MARUSHAK, 178 Van Horne St., Jersey City, N. J., wants to correspond with Ukrainians who are from 18 to 25 years old. Although her hobby is music she is interested in many other things. Anna is a blonde. Age 18.

JOHN J. HORODYKY, Connecticut Ave., Blacksone, Mass., who is 5 ft. 7 in. tall, and has brown hair and blue eyes, is interested in music, dancing and all kinds of sports. He is a high school graduate and guarantees to answer all letters. Age 18.

Miss ANNA RYBAK, R. D. No. 2, Gordon Ave., East Syracuse, N. Y., is 5 ft. 4 in. tall, has blonde hair and grey-blue eyes, is a senior at high school, is interested in various avtivities, and specializes in music. She is a member of an orchestra and would like to hear from other music lovers. Age 18.

PETER BEHRIG, 1114 R. R. Sta Bethlehem, Pa., a collector of stamps and postals, has dark blonde hair, grey eyes and is 5 ft. 8 in. tall. Wants pen pals from anywhere and everywhere. Write your letters in either the English or Ukrainian languages. Age 19.

Miss ANNA SPODARK, 9017 Burley Ave., South Chicago, Ill., who is 5 ft. 2 in. tall, has brown hair and grey eyes, is interested in Ukrainian clubs. She says that she would like to organize a Ukrainian youth club in South Chicago but cannot for there are not enough young Ukes there. Therefore, she would like to hear from all Ukes from different localities, especially those who will help her organize a club. She is a graduate from business school and at present is unemployed. Age 20.

JOSEPH SHEWCHUK, 103 Cedar St., West Conshohoken, Pa., who is 5 ft. 9 in. tall, weighs 160 lbs., has brown hair and blue eyes, likes all outdoor and indoor sports, football, swimming and music being his hobbies. Wants to hear from boys and girls. Age 21.

NICHOLAS DUNDA, 119 Tenor St., Chisholm, Minn., lives in the heart of the Iron Range and will tell all he knows to those interested about this corner of the woods (to put it his way). Nick enjoys all outdoor sports. Age 25.

Whew! After typing down all those names, addresses and descriptions my head is in a whirl! But keep on writing your letters... I enjoy this work very much. Any other young folks interested in corresponding let me know in time to get into the next column. Signing off.

THEODORE LUTWINIAK,
172 Pavonia Avenue,
Jersey City, N. J.

— Яка ріжниця між скупарством і ощадністю?

— Зараз вам виясню це на примірі: Коли мій чоловік не курить цілий місяць, то це ощадність. Та коли він потім не хоче тих заощаджених грошей дати мені на капелюх, то це називається скупарство.

Між прошаками.

— Що ти зробив би, колиб так виграв міліон?

— Я пішов би по нього.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ТАРЗАН І ЛЮДОЇДИ.

(77)

Чоловік Алалів, що перший побачив наступ жінок, кинувся мерщій до втечі на дерево. Його товариші, не оглядаючися, щоби пізнати, що його так сполошило, кинулися собі за ним. За ними через поляну побігли 50 жінок.

Але не всі чоловіки втекли. Один з них, по кількох кроках безпамятної втечі, задержався, обернувся та подивився на наступаючі жінки. Це був син Першої Жінки, якому Тарзан дав щось більше ніж зброю — дав відвагу.

Його товариші бачили, як він приложив стрілу до лука. Загудів лук і перша жінка впала на землю. Інші завагалися й це їх згубило, бо це додало відваги тим чоловікам, що ховалися за деревами. Вони кинулися наперед, як жінки поновили напад.

Жінки кидали зручно своїми камінцями на шнурочках, але стріли з чоловічих луків попадали багато скорше. Провідниці жінок відважно кинулися наперед, щоби довести до рукопашної бійки. Та тут вони побачили, що списи багато краще оруддя, як палка, і вони почали повертатися назад та втікати.